

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

VŨ VĂN HIỆP

**ĐÁNH GIÁ HIỆN TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT MỘT SỐ
GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ
SỬ DỤNG ĐẤT SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP
HUYỆN SÔNG LÔ, TỈNH VĨNH PHÚC**

LUẬN VĂN THẠC SỸ NÔNG NGHIỆP

Thái Nguyên - 2013

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

VŨ VĂN HIỆP

**ĐÁNH GIÁ HIỆN TRẠNG VÀ ĐỀ XUẤT MỘT SỐ
GIẢI PHÁP NHẪM NÂNG CAO HIỆU QUẢ
SỬ DỤNG ĐẤT SẢN XUẤT NÔNG NGHIỆP
HUYỆN SÔNG LÔ, TỈNH VĨNH PHÚC**

**Chuyên ngành: Quản lý đất đai
Mã số: 60.85.01.03**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC NÔNG NGHIỆP

**Người hướng dẫn khoa học:
TS. NGUYỄN ĐỨC NHUẬN**

Thái Nguyên - 2013

LỜI CAM ĐOAN

- Tôi xin cam đoan rằng, số liệu và kết quả nghiên cứu trong luận văn này là trung thực và chưa hề được sử dụng để bảo vệ một học vị nào.

- Tôi xin cam đoan rằng, mọi sự giúp đỡ cho việc thực hiện luận văn này đã được cảm ơn và các thông tin trích dẫn trong luận văn đều đã được chỉ rõ nguồn gốc.

Tác giả luận văn

Vũ Văn Hiệp

LỜI CẢM ƠN

Để hoàn thành được nội dung này, tôi đã nhận được sự chỉ bảo, giúp đỡ rất tận tình của TS. Nguyễn Đức Nhuận, sự giúp đỡ, động viên của các thầy cô giáo trong khoa Tài nguyên và Môi trường, Viện đào tạo Sau đại học. Nhân dịp này cho phép tôi được bày tỏ lòng biết ơn chân thành và sâu sắc tới TS. Nguyễn Đức Nhuận và những ý kiến đóng góp quý báu của các thầy cô giáo trong khoa Tài nguyên và Môi trường.

Tôi xin chân thành cảm ơn các lãnh đạo, cán bộ UBND huyện Sông Lô, Phòng Nông nghiệp & Phát triển nông thôn, Phòng Tài nguyên & Môi trường, Chi cục Thống kê, Phòng Công thương, Phòng Tài chính - Kế hoạch chính quyền các xã cùng nhân dân huyện Sông Lô đã tạo điều kiện giúp đỡ tôi trong suốt quá trình thực hiện luận văn.

Tôi xin chân thành cảm ơn gia đình và các bạn đồng nghiệp động viên, giúp đỡ trong quá trình thực hiện luận văn.

Thái Nguyên, ngày ..... tháng ..... năm 2013

Tác giả luận văn

Vũ Văn Hiệp

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN.....	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC CÁC BẢNG	vii
DANH MỤC CÁC HÌNH	viii
MỞ ĐẦU.....	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu.....	2
3. Yêu cầu của đề tài	2
4. Ý nghĩa của đề tài.....	3
Chương 1: TỔNG QUAN TÀI LIỆU.....	4
1.1. Một số lý luận về sử dụng đất nông nghiệp và tình hình sử dụng đất nông nghiệp trên thế giới và Việt Nam	4
1.1.1. Một số lý luận về sử dụng đất nông nghiệp.....	4
1.1.1.1. Đất nông nghiệp.....	4
1.1.1.2. Vai trò đất nông nghiệp	5
1.1.1.3. Nguyên tắc sử dụng đất nông nghiệp.....	6
1.1.2. Tình hình sử dụng đất nông nghiệp trên thế giới và Việt Nam.....	7
1.1.2.1. Tình hình sử dụng đất nông nghiệp trên thế giới.....	7
1.1.2.2. Tình hình sử dụng đất nông nghiệp của Việt Nam.....	8
1.2. Những vấn đề về hiệu quả sử dụng đất và đánh giá hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp	9
1.2.1. Khái quát về hiệu quả sử dụng đất	9
1.2.2. Đặc điểm và nguyên tắc lựa chọn chỉ tiêu đánh giá hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp	12
1.2.2.1. Đặc điểm	12
1.2.2.2. Nguyên tắc lựa chọn chỉ tiêu đánh giá hiệu quả sử dụng đất nông nghiệp.....	13

1.3. Quan điểm và khung đánh giá sử dụng đất bền vững	13
1.3.1. Quan điểm sử dụng đất bền vững	13
1.3.2. Khung đánh giá sử dụng đất bền vững	15
1.4. Đánh giá loại hình sử dụng đất theo phương pháp đánh giá đất của FAO (Tổ chức lương thực và nông nghiệp của liên hợp quốc)	17
1.5. Những nghiên cứu về nâng cao hiệu quả sử dụng đất trên thế giới và Việt Nam	18
1.5.1. Những nghiên cứu trên thế giới	18
1.5.2. Những nghiên cứu trong nước	19
Chương 2: ĐỐI TƯỢNG, NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU .	22
2.1. Đối tượng, phạm vi và thời gian nghiên cứu	22
2.2. Nội dung nghiên cứu	22
2.2.1. Đánh giá điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội có liên quan đến sử dụng đất sản xuất nông nghiệp	22
2.2.2. Đánh giá hiện trạng và đánh giá hiệu quả sử dụng đất sản xuất nông nghiệp	22
2.2.3. Giải pháp sử dụng đất sản xuất nông nghiệp huyện Sông Lô	23
2.3. Phương pháp nghiên cứu	23
2.3.1. Phương pháp thu thập số liệu	23
2.3.2. Phương pháp điều tra có sự tham gia của người dân (PRA)	24
2.3.3. Phương pháp chuyên gia	24
2.3.4. Phương pháp dự báo	25
2.3.5. Sử dụng phần mềm tin học	25
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU VÀ THẢO LUẬN	26
3.1. Điều kiện tự nhiên, kinh tế xã hội huyện Sông Lô	26
3.1.1. Điều kiện tự nhiên	26
3.1.1.1. Vị trí địa lý	26
3.1.1.2. Địa hình, địa mạo	27
3.1.1.3. Đặc điểm khí hậu thủy văn	27
3.1.1.4. Các nguồn tài nguyên	28
3.1.2. Thực trạng phát triển kinh tế - xã hội	31
3.1.2.1. Tăng trưởng kinh tế	31

3.1.2.2. Thực trạng phát triển các ngành chính.....	32
3.1.2.3. Dân số, lao động, việc làm và đời sống dân cư	34
3.2. Đánh giá hiện trạng và đánh giá hiệu quả sử dụng đất sản xuất nông nghiệp ...	37
3.2.1. Hiện trạng sử dụng đất.....	37
3.2.2. Thực trạng sản xuất nông nghiệp huyện Sông Lô	40
3.2.3. Hiện trạng các loại hình sản xuất nông nghiệp	42
3.2.3.1. Các loại hình sử dụng đất huyện Sông Lô	42
3.2.4. Hiệu quả kinh tế các loại cây trồng và các loại hình sử dụng đất	45
3.2.4.1. Hiệu quả kinh tế của các cây trồng	45
3.2.4.2. Hiệu quả kinh tế của các loại hình sử dụng đất	49
3.2.5. Hiệu quả xã hội.....	58
3.2.6. Hiệu quả về mặt môi trường.....	64
3.3. Đề xuất hướng sử dụng đất nông nghiệp huyện Sông Lô.....	69
3.3.1. Cơ sở khoa học và thực tiễn của các đề xuất.....	69
3.3.2. Đề xuất các loại hình sử dụng đất có triển vọng của huyện Sông Lô.	71
3.4. Đề xuất một số giải pháp chủ yếu	74
3.4.1. Giải pháp về chính sách sử dụng đất.....	74
3.4.2. Giải pháp về thị trường.....	74
3.4.3. Giải pháp về công tác khuyến nông	75
3.4.4. Giải pháp về vốn.....	76
3.4.5. Giải pháp về khoa học kỹ thuật nông nghiệp	76
3.4.6. Phát triển kết cấu hạ tầng kinh tế xã hội nông thôn	76
3.4.7. Giải pháp về môi trường.....	77
KẾT LUẬN VÀ KIẾN NGHỊ	77
1. Kết luận	77
2. Kiến nghị	78
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	79
I. TÀI LIỆU TIẾNG VIỆT.....	79

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Chữ viết tắt	Chữ viết đầy đủ
CNH -	
HDH	: Công nghiệp hoá, hiện đại hoá
CCNNN	: Cây công nghiệp ngắn ngày
CPTG	: Chi phí trung gian
FAO	: Tổ chức nông lương thế giới
GDP	: Tổng sản phẩm quốc nội
GTGT	: Giá trị gia tăng
GTSX	: Giá trị sản xuất
HQĐV	: Hiệu quả đồng vốn đầu tư
LĐ	: Lao động
LUT	: Loại hình sử dụng đất
LX - LM	: Lúa xuân - Lúa mùa
NTTS	: Nuôi trồng thủy sản
WTO	: Tổ chức thương mại thế giới

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 1.1. Biến động về diện tích đất sản xuất nông nghiệp và diện tích đất trồng cây hàng năm ở Việt Nam.....	9
Bảng 3.1. Giá trị sản xuất ngành nông nghiệp qua các năm.....	33
Bảng 3.2. Hiện trạng sử dụng đất Sông Lô năm 2012	38
Bảng 3.3. Giá trị sản xuất ngành nông nghiệp	40
Bảng 3.4. Hiện trạng sử dụng đất canh tác với các kiểu sử dụng đất năm 2012	44
Bảng 3.5. Hiệu quả kinh tế các cây trồng vùng 1 tính trên 1 ha	46
Bảng 3.6. Hiệu quả kinh tế các cây trồng vùng 2 tính trên 1 ha	47
Bảng 3.7. Hiệu quả kinh tế các cây trồng vùng 3 tính trên 1 ha	48
Bảng 3.8a. Hiệu quả kinh tế các kiểu sử dụng đất vùng 1 tính trên 1 ha.....	50
Bảng 3.8b. Hiệu quả kinh tế các kiểu sử dụng đất vùng 2 tính trên 1 ha	53
Bảng 3.9. Tổng hợp hiệu quả kinh tế theo các vùng tính trên 1 ha.....	57
Bảng 3.10a. Mức đầu tư lao động và thu nhập bình quân trên ngày công lao động của các kiểu sử dụng đất vùng 1 tính trên 1 ha	59
Bảng 3.10b. Mức đầu tư lao động và thu nhập bình quân trên ngày công lao động của các kiểu sử dụng đất vùng 2 tính trên 1 ha	60
Bảng 3.10c. Mức đầu tư lao động và thu nhập bình quân trên ngày công lao động của các kiểu sử dụng đất vùng 3 tính trên 1 ha	61
Bảng 3.11. So sánh mức đầu tư phân bón với tiêu chuẩn bón phân cân đối và hợp lý.....	65
Bảng 3.12. Mức độ sử dụng một số loại thuốc bảo vệ thực vật.....	67
Bảng 3.13. Định hướng sử dụng đất nông nghiệp.....	73
huyện Sông Lô đến năm 2020.....	73

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 3.1. Bản đồ hành chính huyện Sông Lô	26
Hình 3.2. Biểu đồ cơ cấu kinh tế huyện Sông Lô năm 2012	32
Hình 3.3. Biểu đồ cơ cấu sử dụng đất nông nghiệp năm 2012	39